

Sotsiaalministri määruse „Määruste kehtetuks tunnistamine (revisjon)“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu eesmärk on tunnistada kehtetuks määrused, mis on sisuliselt aegunud, puudutavad tegevuse lõpetanud asutusi või ajutisi toetusmeetmeid, mille rakendamine on lõppenud. Eelnõu ei sätesta uusi regulatiivseid norme, vaid on suunatud õiguskorra korrastamisele.

Määruste kehtetuks tunnistamise vajadus tuvastati sotsiaalvaldkonna määruste revisjoni käigus, mille eesmärk oli hinnata kehtivate määruste asjakohasust, rakendatavust ja kooskõla kehtiva õigusega. Revisjoni tulemusel selgus, et mitmed määrused reguleerivad olukordi, mis ei ole enam aktuaalsed, või on seotud asutustega, mille tegevus on lõpetatud.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on valdkondade sisendi põhjal koostanud Sotsiaalministeeriumi õigussakonna peaspetsialist Kristiina Kaasik (kristiina.kaasik@sm.ee, 5913 9345). Eelnõu juriidilise ekspertiisi teostas terviseõiguse juht Susanna Jurs (susanna.jurs@sm.ee, 5918 9323).

1.3. Märkused

Eelnõu koostamine on seotud Valitsuskabineti 21.08.2025. a nõupidamise päevakorrapunkti nr 2 „Määruste revisjoni kokkuvõttest“ otsusega, millega anti kõikidele ministeeriumidele ülesanne viia revisjoniga seotud tegevused ellu hiljemalt 2025. aasta lõpuks.

Eelnõu ei ole seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses.

Eelnõuga ei kaasne vahetut mõju halduskoormusele.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb üheksast paragrahvist.

Paragrahviga 1 tunnistatakse kehtetuks sotsiaalministri 29.01.2007. a määrus nr 14 „Eesti Meditsiiniiraamatukogu tegevuse lõpetamine riigiasutusena“ (RTL 2007, 12, 189). Tegemist oli ühekordse aktiga, asutus on tegevuse lõpetanud.

Paragrahviga 2 tunnistatakse kehtetuks sotsiaalministri 13.02.2003. a määrus nr 22 „Patsientide esindusühingutele sihtotstarbeliste eraldiste tegemise tingimused ja kord“ (RTL 2003, 26, 394). Toetusmehhanism ei ole enam kasutusel, taotluste vastuvõtt lõppes 2003. aastal.

Paragrahvidega 3–6 tunnistatakse kehtetuks perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse seaduse alusel rakendunud määrused, mille alusel uut taotlusvooru ei tule. Nende toetuste andmise ja kasutamisega seotud dokumentide säilitamiskohustus lõpeb 2025. a 31. detsembril:

- 1) sotsiaalministri 19. märtsi 2008. a määrus nr 15 „Meetme "Kesk- ja piirkondlike haiglate optimeerimine" tingimused“ (RT I, 10.11.2015, 28);
- 2) sotsiaalministri 24.10.2008. a määrus nr 67 „Meetme „Riiklike hoolekandetasutuste reorganiseerimine“ toetuse andmise tingimused ja investeringute kava koostamise kord“ (RT I, 28.06.2014, 42);

- 3) sotsiaalministri 21.05.2009. a määrus nr 43 „Meetme „Töölesaamist toetavad hoolekandemeetmed“ avatud taotlemisel toetuse andmise tingimused ja toetuse kasutamise seire eeskiri“ (RT I, 13.03.2015, 10);
- 4) sotsiaalministri 02.09.2010. a määrus nr 60 „Meetme „Tervislike valikute ja eluviiside soodustamine“ avatud taotlemisel toetuse andmise tingimused ja toetuse kasutamise seire eeskiri“ (RT I, 12.08.2011, 2).

Paragrahviga 7 tunnistatakse kehtetuks sotsiaalministri 21.02.2013. a määrus nr 12 „Illuka Varjupaigataotlejate Vastuvõtukeskuse tegevuse lõpetamine“ (RT I, 26.02.2013, 2). Tegemist oli ühekordse aktiga, asutus on tegevuse lõpetanud.

Paragrahviga 8 tunnistatakse kehtetuks sotsiaalkaitseministri 15.12.2022. a määrus nr 88 „Energiahinna tõusu mõju leevendamise toetusmeede väljaspool kodu osutatava ööpäevaringse üldhooldusteenuse osutajatele“ (RT I, 17.12.2022, 23). Ajutise iseloomuga määrus, mille leevendamismeede on lõppenud.

Paragrahviga 9 nähakse ette, et §-d 3–6 jõustuvad 2026. aasta 1. jaanuaril. Üldkorrast erinev jõustumisaeg on vajalik, kuna Euroopa Liidu õigusest tulenev dokumentide säilitamise kohustus lõpeb alates nimetatud kuupäevast. Eeldus, et konkreetsete toetuse andmise tingimuste alusel ei ole pooleliolevaid pankrotimenetlusi või kohtumenetlusi, on täidetud. Sellest tulenevalt on sisuliselt põhjendatud hilisem jõustumisaeg.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu §-de 3–6 jõustumine 2026. aasta 1. jaanuaril on kooskõlas Euroopa Liidu õigusest tulenevate dokumentide säilitamise nõuetega. Nimelt lõpeb Perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse seaduse alusel 31. detsembril 2025 EL õigusaktidest tulenev kohustus toetuse andmise ja kasutamisega seotud dokumente säilitada.

4. Määruse mõjud

Eelnõukohase määruse rakendamisega ei kaasne negatiivseid tagajärgi, kuna kehtetuks tunnistatavad määrused ei ole enam rakendatavad ega oma praktilist mõju. Määrus aitab korrastada õigusruumi, vähendada kehtivate, kuid sisuliselt kasutute normide hulka ning tagada, et kehtivad ainult ajakohased ja rakendatavad õigusaktid.

Eelnõukohase määruse mõju on eelkõige normitehniline ja süsteemne — see toetab õiguskorra selgust ja järjepidevust, aidates kaasa õigusaktide paremale kooskõlale, arusaadavusele ning õigussüsteemi üldisele korrastamisele.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Eelnõu määrusena jõustumise korral ei kaasne riigieelarvele ega kohaliku omavalitsuse üksuste eelarvele lisakulu ega -tulu. Tegemist on normitehnilise korrastamisega, mille tulemusel muutub õigusruum selgemaks ja ajakohasemaks.

6. Määruse jõustumine

Määruse §-d 3–6 jõustuvad 2026. a 1. jaanuaril, kui lõpeb toetuse andmise ja kasutamisega seotud dokumente säilitamise kohustus.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Justiits- ja Digiministeeriumile ning Rahandusministeeriumile.